

Universitätsbibliothek Paderborn

Rev. P. Francisci Josephi à Rodt Capuccini Anterioris Austriæ Provinciæ. Opus ...

Planctvs Ecclesiæ Et Animæ - Super Caput Primum Lamentationum
Jeremiæ Prophetæ. Allegorice, Et Moraliter Expositus, & Distributus In
Discursus LII. Concionatorios Quadragesimales ... ; Scilicet Liber Vitæ, Et
Excessvs Amoris ...

Rodt, Franz Joseph von

Campoduni, 1680

Discursus XL. Magna animæ peccatricis insipientia, quæ mala sibi, per os
Domini toties annuntiata non præcavens, accepta demum damna
deplorat, serò sapiens cum Phrygibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52659)

Prædica-
tores mor-
bum, non
ægrum o-
derunt.

vultus eius, sed ori Domini
benevolas præbere aures, do-
ctrinas amplectimini, & si qui-
dem aliquando etiam in verbo
indiscretè offendat, compati-
mini, sustinete medicum, non
ægro, sed morbo infentum, no-
lite odisse latrantes Dñi canes,

qui medicâ suâ linguâ ulcera
vestra lambentes, suo labore &
sudore, obsecrando, & incre-
pando aliud nõ intèdunt, quàm
æternam animæ vestræ salu-
tem, quam Deus vobis
concedat, Amen.

DISCURSUS XXXX.

Sade,

Iustus est Dominus, quia os ejus ad iracun-
diam provocavi. *Thren. 1. 18.*

DE ANIMA.

*Magna anima peccatricis insipientia, qua
mala sibi per os Domini toties denunciata
non præcavens, accepta demùm damna de-
plorat, serò sapiens cum Phrygibus.*

Exteriores homini sen-
sus concessit Deus, ut
per eos experientiam
rerum haurire, atque
mala & nociva devitare, utilia
autem, & sibi proficua amplecti
posset. Sic oculi circumspèctè
omnia examinant, & inqui-
runt; aures ayidè, quæ sibi ad
profectum vel interitum faci-
unt, excipiunt, ut ita anima ex-

ternis sensibus, quasi speculato-
ribus & exploratoribus infor-
mata, noverit, quæ sibi utilia &
amplectenda, quæve nociva, &
fugienda. At insipiens homi-
num genus illud est, qui negle-
cto auditûs, & visûs beneficio,
tanquam cæci & surdiambu-
lant, ac sic ambulando impin-
gunt durissimè, impingendo
verò se periculosissimè lædunt.

Sensus
externi
sunt quasi
explora-
tores.

V u 2

De

De his ex Isaia dicit aeterna Veritas: *Auditu audietis, & non intelligetis, & videntes videbitis, & non videbitis, in crassatum est enim cor populi huius, & auribus graviter audierunt, & oculos suos clauserunt, ne quando videant oculis, & auribus audiant, & corde intelligant, & convertantur, & sanem eos.*

Hoc etiam malo laborabat Jerusalem, quae saevissima mala, & extremae ruinae pericula ante oculos posita non agnovit, nec ea per os Domini, (Prophetas) sibi denuntiata audire, & capere voluit, donec sero nimis, damno suo, mala haec omnia experta exclamavit: *Iustus es Domine, quia os eius ad iracundiam provocavi etc. universos terrae populi, & planctum suum invitans: Audite obsecro, universi populi, & videte dolorem meum.*

Anima peccatrix surda & caeca.

Misera haec eadem fors animam tangit peccatricem, quae ad omne periculum caeca, & ad comminatum illi per os Domini (Praedicatorum) malum, surda, dum futura, & denuntiata sibi damna insipiens audire, & praecavere non vult, inflata, & accepta damna amarissime plangit, & omnes ad planctum, & dolorem lamentabiliter invitat.

II. Phryges plagis sapiunt.

Verae sapientiae, & providentiae est imminetia praecavere mala, nam sentire praesentia etiam insipiens quisque po-

test, nisi insensibilis simul sit, & insensatus.

Hinc illud tritum de Phrygibus: *Phryx non nisi plagis emendatur, quod defectum ingenuitatis, & crassitiam stoliditatis denotat.* Nam sapiens ante, sed stultus (Platone teste,) post acceptam plagam sapit; adeoque sero nimis, & cum Phrygibus. Prudens ac providus viator, praesertim de periculosa jam admonitus via, ac foveis, caute incedit, singulis attentè gressibus invigilans, at stultus caeco impetu currens. quid mirum si incidat in foveam, & si quidem inciderit, quidni luto inhaerens, de casu ingemiscat? Monemur identidem in sacris paginis periculoso itineri caute attendere. *Ponite corda vestra super vias vestras.* Quod etiam probe adverterat David: *Foderunt ante faciem meam foveam; & Jeremias: Foderunt foveam animae meae.* Foveam quippe profundam superbiae todium hostes infernales homini peccatori, in quam & ipsi inciderunt, & ipsam ipsimet sibi foderunt, tam profundam, ut ex ea se erigere amplius non possint. Fovea quoque profunda est terrenorum concupiscentia, maxime autem carnis petulantis lascivia; *Fovea profunda os alienae, & lascivae mulieris, quae verbis dulcibus, nutibus affectuosis, oculis magneti-*

Plato in Symposio.

Viator prudens attendit via.

Aggei 5.

Pf. 6.7.

Ierem 18.

20.

Prov. 22.

14.

Fovea
visiorum

Plinius
secundus
Vesuvio
absorptus.

Vesuvio
ignis Ve-
neris.

neticis, canticis demulcentibus, vocibus penetrantibus multos in profundum vitiorum traxit, ac instar ignivomi Vesuvii, aut Æthæ deglutivit, eodem usi, cum Plinio secundo, infortunio, qui temporibus Vespasiani Imperatoris secreta montis Vesuvii scrutaturus, cum ignivomas montis fauces ascenderet, attractivâ caloris vi arreptus, in ipsis absorptus est montis visceribus, prius in cineres redactus, quàm secreta viscera scrutari posset.

Sic sapientissimus vult innuere Salomon, foveam profundam (instar ardentis Vesuvii) esse faminam lascivam, dum juvenes ad fauces usque, & ad extremum liciti accedunt, vi flammæ trahuntur in foveam interitûs, & ruinæ animæ & corporis, in quâ & vita, & bona fortunæ, & fama, & quicquid in mundo cari habetur, absorbetur, *Cui iratus est Dominus, incidet in eam.*

Monentur seridè & in cathedris, & in confessionalibus peccatores, ut sibi de hac fovea profunda caveant, *Ponite corda vestra super vias vestras*, nolite antiquas ambulare semitas, usitatas frequentare conversationes, periculosas sequi societates, nolite currere post vestigia sodalium vestrorum, illam alteramve accedere domum & per-

sonam, fovea profunda est, si incideris in eam, si semel in profundum veneris peccatorum, vix emergendi spes erit, unâque vobiscum, & corpus & anima, & vita, & bona omnia demergentur. Sed *ô Gens absque consilio, & sine prudentia*, vel (ut Interlinearis glossatur) atq; *providentiâ*, quæ nec aurem præbet ori Domini, & nec oculis corporis, nec mentis circumspicit pericula viæ suæ, sed cæco impetu fertur in profundam foveam; tum primùm post acceptam plagam, & omnium jacturam sapere incipit, cum in miseriarum abyssum devenit, tum primùm divinæ justitiæ punientis, post acceptam plagam, vindictam agnoscit, quando ita afflictionibus est immersa, ut vel prætereuntes, ad miseriarum spectaculum invitans exclamet, *Iustus Dominus: Audite obsecro, universi populi, & videte dolorem meum.*

Parentes nostri protoplasti justitiâ originali decorati affluentiam omnium deliciarum in paradyso terrestri habebant, absoluto in omnia animalia, & & fructus terræ dominio, unicâ tantùm arbore exceptâ; *de ligno autem scientiæ boni & mali ne comedas, in quocunque enim die comederis ex eo, morte morieris.* Mature hîc considerandum, quare hæc arbor, lignum scientiæ boni, &

III.

Gen. 2. 17
A bor
scientiæ
unde di-
ctâ?

mali fuerit à Deo vocata, & si quidem talis fuit, atque scientiam boni ac mali primis parentibus tribuit (uti expressè testatur Scriptura: *Et aperti sunt oculi amborum.*) quare illius usum eis inhibuit Deus? vel quomodo intelligendum, quòd arbor fuerit lignum scientiæ boni & mali, & qualiter aperti sint oculi eorum?

Aperti sunt oculi primorum parentium.

Lyranus hic.

Lyranus de oculis mentis intelligendum putat: Rabbi Salomon, apertos eorum oculos censet, ad cognoscendum malum, quia prius cognoscebant bonum tantum. Sed obstat, quòd cognoscens bonum, oppositum ejus malum etiam cognoscit, quia eadem est notitia contrariorum.

Quoad scientiam experimentalem.

Quare optimè resolvit Lyranus, quòd aperti sunt oculi eorum, quia prius habebant notitiam speculativam boni, & mali sibi oppositi, sed non habebant notitiam experimentalem suæ transgressionis & punitionis, quam tunc experimentaliter cognoverunt, & ideò tunc aperti sunt oculi eorum. Tunc primum post acceptam plagam serò cum Phrygibus sapere, angustiantem conscientiam, divinam agnoscere justitiam, statim justitiæ originalis deperditæ aestimare dignitatem, & damnati exilio paradysi suspicere delicias cœperunt, postquam nempe emisit eum Dominus Deus de paradiso voluptatis.

Septuaginta legunt: *Collocavit eum è regione, seu, in conspectu Paradysi.* Huic lectioni assentire videtur D. Chrysoströmus: *Exciatque Dominus Deus Adam, & habitare fecit eum è regione horti deliciarum.* Subditque causam: *Quòd contra paradysum illum habitare faciebat, ut iugem dolorem haberet, quotidie cogitans, unde exciderit, & in quem statum se coniecerit. Et quavis gravissimi doloris spectaculum erat, & tamen magnæ utilitatis occasio, ut dolens continuo aspectu, munitior, & cautior esset in aliis, ne iterum in eadem peccata incidere, qui hominis, ut plurimum, mos est.*

Cum ergo primi parentes nostri parum os Domini, ejusque monita, & comminationes curassent, & tanquam gens sine consilio, & sine prudentia, comminatam mortem, & mortalitatis miserias non intelligerent, ipsa pœna & afflictio experimentalem scientiam, ipsos docere debuit, quæ ut tenacius animis eorum inhaereret, collocati à Deo è regione paradysi fuerunt, quòd quidem gravissimi doloris spectaculum erat, & amara insipientiæ medicina, ut ipse deliciarum deperditarum aspectus continuus, pœnam auferet, pœna verò mentis oculos aperiret, nam, uti bene docet Divus Gregorius: *Culpa oculos claudit, pœna aperit.* Sibi ergo imputet, qui tale cœcitatatis remedium patitur.

IV.
Adam è regione paradysi positus.
S. Chryf. hom. 38. in Gen.

Ut exilium regis.

magis doleret & careret.

Apud Hieronem, Gen. c. 30. Pœna aperit oculos, culpa claudit.

Inspicientium parentum insipientes nos filii, quid nobis proficuum, quid nobis agnoscere nolumus, neque scientiam boni & mali habemus, obscuratis intellectus nostri oculis, quos neque divina vindicta, neque afflictionum, & omnium bonorum jactura comminatio valet aperire, quare demum Deus plagis nos sapientiam docere cogitur, & immixtis confusioibus, poenis, & miseriis in nos advertere, tunc primum oculi nostri aperiuntur, per poenam, quos culpa clausit, tunc e regione paradysi sedentes in valle lacymarum, gravissimo doloris spectaculo, innocentiae statum, conscientiae quietem, famam, opes, honorem, ex quo ejecti sumus, agnoscetes, scientiam experimentalem boni amissi, & mali infligi aquirimus, ut dolentes, continuo amissorum bonorum, & malorum perpessorum aspectu munitiores, & cautiores nostro damno, ac sapientiores evadamus. Nec aegre feramus tam severum capitibus nostris imponi sapientiae magistrum, qui eam plagis nos doceat, & qui nobis afflictiones, miseriis, bella, famem, penuriam, lues, grandines immittat; sed nobis impudemus, qui oculos & cerebrum ita vitis gerimus obscuratum, ut sine plagis discere negligamus.

mus. Quos enim culpa clausit, aperire oculos poena debet.

Iussus à Deo Jonas pergere in Niniven civitatem magnam, ad denuntiandum ei interitum, declinaturus Dei mandata, & Ninivitarum odium, festinavit in Joppen, ac fugitivus à facie Domini, conscensâ ibidem navi tendebat in Tharsis. Alloquitur fugitivum Prophetâ Chrysostomus: Quò fugis Prophetâ? non audisti, quod David ait: *Quò ibo à spiritu tuo, & quò à facie tua fugiam? Si ascendero in celum, tu illic es, si descendero in infernum, ades.* An fortè te manus Domini evasurum aestimas, si à continenti recedens, te mari credideris, aut trajecto mari extremam inhabitaveris Thule? Imò verò, ait David, *si sumpsero penas meas diluculo, & habitaverò in extremis maris, etenim illic manus tua deducet me, & tenebit me dextera tua.* Sed nondum insipiens hæc capiebat Jonas, quem excæcaverat inobedientiae culpa, quare durioribus disciplinis ac poenis instruere conveniebat rudem discipulum, & experimentalem scientiam boni & mali eum inter procellarum tumultus docere.

Notat quoque Divus Chrysostomus, quòd sicut fidele mancipium, fugitivum conseruum, pretiosa quæque Domino laturatum, insequitur, nec insequando

Bonum
absens cog
noscere
incipimus

V.
Jonæ. 1.

S. Chryf.
homil. in
Joan. tom

Pf. 138. 7.

Fugitivum à
facie lo-
nam.

*Insequitur fidele
Dei mancipium,
mare.*

quando desistit, donec è fuga retractū, eum rursus Dño sistat, *Sic & mare*, fidele Dei mancipium, agnitum conservum, (fugitivum Jonam) insequitur, ut que fugæ ipsius viam intercludat, furere, spumare, procellis navim impetere, tantòque impetu concutere cœpit, donec exciatus à somno Jonas, cadente in eum sorte, culpam factus, & proprii oris iudicio condemnatus, in mare præcipitatus fuit. Omnes quasi creaturas contra immorigerum Prophetam arnaverat Deus: Mare contra illum tumens insurrexerat, venti favissimi toto commoto mari, & jactatâ per fluctus navis, minabantur interitum, navis tantum, ipsius causâ, periculum, & bonorum jacturam passî, exacerbati ipsum in mare præcipitem dabant, cetus horrendæ & inusitatæ magnitudinis, tanquam divinæ justitiæ satellites fugitivum servum apprehendit conjiciendum in vincula, cumque reo, in quem detruderetur, carcer deesset, reclusit obscurum ventris recessum cetus, immorigeri servi futurum carcerem, in quo tamdiu ipsum detinuit, donec de captivo sententiam enuntiârît divina justitia.

*Satelles
Dei cetus
in carcerat.*

*V.
Sic plagis
eruditur
Jonas.*

Dura sapientiæ rudimenta sustinuit Jonas, quæ vel rudissimo cerebro imprimere debe-

bant scientiæ boni, & mali principia. Itaque plagis demum eruditior, ac sapientior redditus: *Oravit ad Dominum Deum suum de ventre piscis.* Et cui culpa oculos clausit, pœna aperuit. Jonas perversi, & à Deo fugitivi typus est peccatoris, obstinatè faciei Dei sui terga vertentis, ejusque mandata ac minas superbè contemnentis, qui insipientiâ & culpâ excæcatus vindicantis justitiæ manus evadere conatur. Sed quò ibis à spiritu ejus, insipiens homo, & quò à facie ejus fugies? An nescis longas magis Deo, quàm Regibus esse manus? an nescis, quòd contra iniquos omnem armat creaturam? & cœlum & terra, & venti & maria faciunt verbum ejus, ad insequendum, & fugitivum apprehendendū peccatorem, ac tamdiu plagis exagitantum, donec plagis emendatus, ad Deum suū revertatur, eumque cum Jona pœnitens deprecetur, qui propriissimè fugitivi peccatoris typum gessit. Aptè ad propositum D. Hieronymus: *Potest fuga Prophetæ, & ad hominis referri in cõmuni personam, qui Dei præcepta contemnens, recessit à facie eius, & se mundo tradidit; ubi postea malorum tempestate, & totius mundi contra se sevientem naufragio compulsus est sentire Deum, & reverti ad eum, quem sugerat.* Ab omnibus hisce tempestatibus,

Jonas 1. 2.

Jonas peccatoris typus.

S. Hieron. in Jonam hic.

Percussus
Deum sentit.

bus, afflictionibus & ruinis liber esse poterat peccator, si Deo suo adhærens, ipsius parisset mandatis, sed quoniam cum Jona os Domini ad iracundiam provocavit, & fugitivus à facie Domini, Creatori suo terga vertit, tam sævis plagis fugitivum mancipium conservæ insequuntur creaturæ, donec Deum sentiens in flagellis peccator, ad eum revertatur, quem fugerat; agnosceas, & confitens: *Iustus est Dominus, quia os ejus ad iracundiam provocavi.* Sic insipienti peccatori, cui culpa oculos clausit, pœna aperit: *Audite, obsecro universi populi, & videte dolorem meum.*

VII.

Est quidem insipiens hoc hominum genus, qui non nisi plagis edocti sapientes evadunt, sed adhuc insipientiores, qui neq; plagis eruditi, Deum sentire, & ad eum reverti sustinent. Tumidus victoriis, & malis in gentem Judaicam exercitatis, Antiochus Epiphanes, non modo à Deo Creatore suo aversus, eum sentire nolebat, sed etiam eò insanie devenerat, ut etiam seipsum Deum sentiri vellet. Non fuerat unquam os Domini tanæ efficacæ, ut à malo rex scelestissimus averteretur, quare ori Domini succedere manus debuit, quæ percussit eum insanabili, & invisibili plagâ: sed nondum Deum sentiens, P. Franc. Iosephi Op. IV.

2. Mach.
9. v. 5.

aut humiliatus, quin imò superbiâ repletus, & ignem spirans in Judæos, dum accelerando negotio agitari currum jussit, impetu ex eo delapsus graviter adeò membra collisit, ut qui fluctibus maris imperare, & montium altitudines in statera appendere sibi videbatur, humiliatus in terram, gestatorio portaretur, scaturientibus de corpore vermibus, ac tabescens tibus carnibus, ob foetorem totius exercitui suo intolerabilis.

Plagis
Deum
sentire
videbatur.

Videbatur his plagis exercitatus Antiochus Dei potentis manum, suamque fragilitatem sentire. Hinc igitur cepit ex gravi superbia deductus, ad agnitionem sui venire, divinâ admonitus plagâ; profitens: *Iustum est subditum esse Deo, & mortalem non paria Deo sentire.* Tum enim orare ad Dominum, vota emittere de ornando muneribus templo, de vasis aureis, argenteisque conficiendis, & subministrandis sacrificia sumptibus, de assumenda Judæorum fide, & potestate Dei ubique terrarum prædicanda. Sed parum hæc illi vota, ac oratio profuerunt. Orabat scelestus ad Dominum, à quo non esset misericordiam consecuturus. Quantum ad remissionem culpæ, nec pœna, glossatur Lyranus.

Emisit
vota, &
Oravit.
Lyranus
v. 13.

Sed si peccator quantumvis enormis à Deo non repellitur, quin remissionem culpæ, & etiam

VIII.

X x

etiam pœnæ (si sufficienter fuerit contritus) obtineat, uti per

Isaiam promittitur: *Si fuerint peccata vestra, ut coccinum quasi nix dealbabuntur, & si fuerint rubra, velut vermiculus, velut lanæ alba erunt.* Cur ergo solus repulsus Antiochus? nunquid ab illo superata, & defatigata fuerat divina misericordia, qui tam insigniter pœnituit? Si enim ad verè pœnitentem sui requiras agnitionem? de ipso testatur scriptura sacra, quòd cœpit ad sui agnitionem venire. Si humiliationem desideres? Iterum legitur, quòd fuerit humiliatus ad terram. Si dolorem de commissis? Audi clamantem: *Nunc reminiscor malorum, quæ feci in Ierusalem.* Si emendandi propositum? Attende insignia vota, & proposita ab ipso emissa, si deprecationem, & orationem? Nunquid orabat Dominum? à quo tamen non erat misericordiam consecuturus. Et quare hoc?

Lyranus
hic
Illudens
Deo, illus.
sus.

Respondet Lyranus, *Quòd eius pœnitentia non fuit vera, quia non fuit propter offensam Dei, sed tantum propter evasionem corporalis flagelli.* Quod etiam confirmat Cornelius, addens; *Illudere ergo voluit impius Deo, sed ab eo illusus fuit: non enim intendebat illa præstare, quæ hic dicit, & promittit.* Adeoque plagis nec emendatior, nec sapientior, sed tantum cautior, & simulatior fuerat

factus, sicut etiam Pharaon Ægyptius.

Et hoc hodieque frequenter contingit in peccatoribus, qui percussi à Deo, & angustiati à conscientia, somnum recessisse conqueruntur ab oculis, & quasi corruunt corde præ sollicitudine. Tunc ex vermibus conscientie corrosione forti, atque ex malæ famæ fœtore omnibus exosi, exclamant cum Antiocho: *Heu in quantum tribulationem deveni? In quos fluctus tristitiæ? Ad sui agnitionem deductus: Nunc (ait) reminiscor malorum, quæ feci in Ierusalem, in Ecclesia Dei. Iucundus eram, dilectus in potestate mea.* In quantam tribulationem, & vilipensionem modo deveni? O si mala hæc mihi eventura prævidissem, quam cautius incessissem. Hinc tales concipiunt proposita cautius posthac se gerendi, emittunt vota hoc vel illud præstandi, aut peregrinationis ad sacra loca cum anathematibus instituendæ, orantque ad Dominum, sed non misericordiam cōsecuturi, nec quoad remissionem culpæ, nec pœnæ, quia non dolent, & proponunt propter offensam Dei, sed tantum propter evasionem corporalis flagelli, neque intendunt præstare, quæ dicunt, & promittunt, sed illudere tantum volunt Deo, sed ab ipso illudendis, vel in hoc ipso insipientissimi, quòd

Proposita
si mala
peccatoris

quod neque plagis verè emendentur, damnòque suo prudentiores fiant; nec pœna oculos aperiatur, quos culpa clausit. Licet enim serò, & post plagas cum Phrygibus sapere, exiguæ sapientiæ nota sit, attamen melius est serò, quàm nunquam.

IX.
Sapiens non expectat plagas.

Verè providus, & sapiens autem maturè oculos, & corda sua super vias ponit, antequam in foveam cadat; aperit oculos, antequam è paradyso ejectus, experimentalem mali scientiam habeat; fugitivus à facie Domini, revertitur, antequam violentâ satellitum Dei, armata scilicet creaturarum manu, & persecutiõne retrahatur; Et ori Domini, salubres sibi doctrinas dictanti, & mala sibi eventura prædicenti placidas, & benignas aures præbet, antequam in tales devoluatur miseriarum profunditates, ubi omnibus

gravissimi doloris fiat spectaculum. Audite universi populi, & videte dolorem meum.

Itaque audi consilium & suscipe disciplinam, ut sis sapiens in novissimis tuis; Audi consilium Prædicatorum, & Confessariorum, suscipe disciplinam superiorum, & præcave mala imminetia prudenter, ne mala accepta lugeas insipienter; recogita bona quæ peccando omittis, mala quæ incurris, præmium, quod perdis, pœnam, quam contrahis; animi tranquillitatem, quam deseris, conscientia inquietudinẽ, qua jactaris: ante plagam sapias, & ut sapias, os Domini, & consilium audi, disciplinam suscipe, ut sis sapiens in novissimis tuis, & intrare cum prudentibus virginibus possis in gaudium Domini tui, Amen.

